

**SZKOLNY SYSTEM
POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH
TRUDNYCH WYCHOWAWCZO**

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim Rodzice i Szkoła. Pierwotnie i największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają Rodzice, a Szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między Rodziną, Szkołą i innymi instytucjami wspierającymi ich proces.

Wstęp

W pracy szkolnej nauczyciele-wychowawcy napotykać na wiele sytuacji, które powodują dezorganizację procesu dydaktyczno-wychowawczego i nie posiadają jednoznacznych, prostych rozwiązań. Sytuacje te wpływają negatywnie na naukę uczniów, komplikują życie młodych ludzi prowadząc do patologii lub zagrożeń takich jak uzależnienia, agresja, przestępczość, nerwice, fobie szkolne, wagary itd.

Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań, uczynnie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi opracowano szkolny system postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo. Opracowany system i ujednolicenie postępowania ma też na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz ułatwienie i ujednolicenie postępowania osób odpowiedzialnych za proces wychowawczo-profilaktyczny w gimnazjum.

Dodatkowo problemem w pracy wychowawczej jest obojętność środowiska rodzinnego uczniów. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacjach, kiedy ma do czynienia z niewłaściwymi Zachowaniami uczniów, niekiedy mającymi znamiona czynu karalnego lub przestępstwa.

Pojęcie sytuacji trudnej wychowawczo

Sytuacja trudna wychowawczo zachodzi wówczas, gdy nauczyciel nie potrafi poradzić sobie z niewłaściwymi postępowaniami uczniów, dezorganizującymi pracę na zajęciach lekcyjnych i poza nimi, a także utrudniających realizację i przebieg procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Jako najczęściej spotykane sytuacje trudne wychowawczo wymienić należy:

- wagary,
- spóźnienia,
- ucieczki z pojedynczych lekcji,
- ekstrawagancki, nieodpowiedni strój,
- palenie papierosów, substancje psychoaktywne,
- picie alkoholu
- kłamstwa i wulgaryzmy,
- agresja i przemoc.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

Cele systemu:

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności i efektów oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych szkoły w sytuacjach trudnych;
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych;
- wskazanie i realizacja działań profilaktycznych w sytuacjach trudnych;
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Warunki konieczne do stosowania systemu

Adekwatne postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo wymaga dobrego rozpoznania problemu/zdarzenia, pełnej wiedzy na temat ucznia i jego rodziny, rozpoznania motywów postępowania i zastosowania odpowiedniej procedury postępowania. Nauczyciele i wychowawcy mogą wspierać się pomocą pedagoga, psychologa, nadzoru pedagogicznego, personelu medycznego, pracowników ochrony, Policji, Sądu, poradni specjalistycznych. Skuteczność stosowania systemu wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Metody skutecznego oddziaływania:

- spotkania indywidualne z wychowawcą;
- zebrania klasowe;
- spotkania typu wychowawca – pedagog – rodzic, które można poszerzyć w zależności od sytuacji o wicedyrektora, dyrektora, nauczyciela uczącego;
- kontrakty wychowawcze;
- dzienniczek ucznia z informacjami o zaistniałych sytuacjach,
- wezwania listowne i telefoniczne;
- udział rodziców w imprezach i uroczystościach szkolnych;
- udział rodziców w wycieczkach szkolnych;
- inne metody uznane przez wychowawcę klasy za właściwe.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

SZCZEGÓŁOWE PROCEDURY POSTĘPOWANIA W RAMACH SZKOLNEGO SYSTEMU

1. Wagary

1. Rozmowa wychowawcy z uczniem i rodzicem w celu poznania przyczyn wagarowania.
2. Rozmowa ucznia z pedagogiem szkolnym.
3. Założenie przez ucznia dzienniczka obecności w szkole (podpisy na każdej lekcji).
4. Podpisanie kontraktu szkolnego.
5. Rozmowa wychowawcy, pedagoga, rodzica i ucznia. Zobowiązanie rodzica do cotygodniowej kontroli obecności dziecka w szkole.
6. Ustalenie form i sposobów wyrównania zaległości w nauce.
7. Wysyłanie upomnienia do rodziców w przypadku nieusprawiedliwienia powyżej 50 % zajęć edukacyjnych w miesiącu.
8. W przypadku dalszych wagarów skierowanie wniosku do organu prowadzącego szkołę o nałożenie na rodziców ucznia kary grzywny.
9. Kontakt z MOPS-em i dzielnicowym w sprawie ucznia – pomoc w rozpoznaniu środowiska rodzinnego ucznia.
10. Skierowanie wniosku do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego w stosunku do ucznia.

2. Spóźnienia na lekcje

1. Interwencja wychowawcy po przeanalizowaniu zapisów w dzienniku:
 - rozmowa wychowawcy z uczniem w celu rozpoznania przyczyn spóźnienia się;
 - poinformowanie rodziców ucznia o fakcie spóźnień i rozpoznanej przyczynie.
2. Ustalenie z rodzicami i uczniem działań eliminujących dalsze spóźnienia z uwzględnieniem ich przyczyny.
3. Zastosowanie kary statutowej w przypadku nagminnych spóźnień.
4. Przeprowadzenie pogadanki na temat punktualności jako pożądanej cechy osobowości.

3. Ucieczki z pojedynczych lekcji.

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem, celem ustalenia przyczyn ucieczek.
2. Zawiadomienie rodziców ucznia o ucieczkach.
3. Przeprowadzenie rozmowy uczeń – rodzic – wychowawca i ustalenie warunków współpracy i uzupełnienia powstałych w wyniku ucieczek braków wiedzy.
4. Zobowiązanie ucznia do zaliczenia materiału, na którym był nieobecny.
5. Powiadomienie pedagoga w sytuacji, gdy nieusprawiedliwione nieobecności powtarzają się.
6. Zastosowanie wobec ucznia kary statutowej.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

4. Nieodpowiedni strój (ekstrawagancki, zbyt swobodny, sugerujący przynależność do „subkultur”)

1. Rozmowa indywidualna z uczniem ubranym niestosownie.
2. Przypomnienie Regulaminu Szkoły i zobowiązania, potwierdzonego podpisem, przestrzegania jego założeń.
3. Ustalenie przyczyny noszenia w szkole nieodpowiedniego stroju.
4. Rozmowa z rodzicem ucznia.
5. Skierowanie ucznia na spotkanie z pedagogiem, psychologiem szkolnym.
6. Pogadanka na temat właściwego sposobu ubierania się w zależności od miejsca, sytuacji itp.
7. Zastosowanie kar statutowych.

5. Palenie papierosów, używanie e-papierosów

1. Nauczyciel
 - zwrócenie uczniowi uwagi,
 - odnotowanie sytuacji w zeszycie uwag,
 - poinformowanie wychowawcy
2. Interwencja wychowawcy:
 - rozmowa z uczniem
 - powiadomienie rodziców;
 - poinformowanie pedagoga szkolnego.
3. Interwencja pedagoga szkolnego na wniosek wychowawcy w sytuacji powtarzającej się.
4. Informacja i interwencja dyrektora szkoły (w licznych sytuacjach powtarzających się).
5. Zastosowanie kar statutowych.
6. Prowadzenie w szkole działań profilaktycznych z zakresu palenia papierosów.

6. Używanie substancji odurzających (alkohol, narkotyki, dopalacze, leki)

1. Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ale nie pozostawienie go samego ze względu na jego bezpieczeństwo.
2. Powiadomienie wychowawcy klasy, dyrektora szkoły i pedagoga.
3. Wezwanie pogotowia w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów i zobowiązanie ich do niezwłocznego, osobistego odebrania dziecka ze szkoły.
5. Zawiadomienie o fakcie policji.
6. Zastosowanie kar statutowych.
7. Wystąpienie z wnioskiem do sądu rodzinnego.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

7. Używanie wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Zapis do zeszytu uwag klasy.
2. Przekazanie informacji wychowawcy klasy o zaistniałym zdarzeniu:
3. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
4. Powiadomienie rodziców o zaistniałej sytuacji.
5. Zastosowanie kar statutowych.
6. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicem, w obecności pedagoga.
7. Prowadzenie w szkole działań profilaktycznych z zakresu kultury języka i radzenia sobie z agresją.

8. Zachowania agresywne w stosunku do nauczycieli i pracowników szkoły

1. Powiadomienie dyrektora, wychowawcy klasy, pedagoga o zaistniałym fakcie agresji.
2. Powiadomienie rodziców ucznia o niewłaściwym zachowaniu.
3. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. Rozmowa uczeń – rodzic – dyrektor w celu wyjaśnienia sytuacji.
5. Przeproszenie nauczyciela przez ucznia.
6. Zastosowanie kary statutowej.
7. Złożenie do KMP w Elblągu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
8. Złożenie wniosku do Sądu.

9. Kłamstwo, oszustwo, fałszowanie dokumentów szkolnych.

Kłamstwa, oszustwa

1. Konfrontacje z osobami zainteresowanymi.
2. Wezwanie rodziców – informacja o zaistniałym zdarzeniu.
3. Zastosowanie kary statutowej.

Fałszowanie dokumentów szkolnych

1. Konfrontacja.
2. Wezwanie rodziców do szkoły – informacja o zaistniałym zdarzeniu.
3. Zastosowanie kary statutowej.
4. Zgłoszenie problemu na policję.
5. Skierowanie wniosku do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

10. Kradzież na terenie szkoły.

Sytuacja, gdy uczeń zostanie złapany na „gorącym uczynku”

1. Powiadomienie dyrekcji szkoły, przekazanie informacji o okolicznościach czynu, świadków.
2. Przekazanie sprawcy dyrekcji lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu.
3. Powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy i ucznia – ofiary, wezwanie ich do szkoły.
4. Powiadomienie Policji przez dyrektora, pedagoga, wychowawcę lub innego nauczyciela.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.
6. Zastosowanie wobec ucznia – sprawcy kary statutowej.

Sytuacja, gdy został zgłoszony nauczycielowi fakt kradzieży

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
3. Rozmowa z uczniem – ofiarą, ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. W zależności od sytuacji powiadomienie policji.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.
6. Powiadomienie rodziców ucznia – ofiary, wezwanie ich do szkoły.

11. Akty wandalizmu

1. Poinformowanie o zdarzeniu dyrektora szkoły/pedagoga/psychologa i wychowawcy klasy oraz wpis do zeszytu uwag klasy.
2. Interwencja wychowawcy klasy:
 - rozmowa z uczniem w celu rozpoznania przyczyn zachowania,
 - wezwanie do szkoły rodziców ucznia,
 - poinformowanie rodziców i uczniów o konsekwencjach wandalizmu,
 - zastosowanie kary statutowej,
 - ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu naprawienia wyrządzonych szkód.

12. Udział uczniów w bójkach

1. Rozdzielenie bijących się uczniów.
2. Udzielenie pomocy medycznej poszkodowanym (jeśli jest taka potrzebna).
3. Poinformowanie o zdarzeniu dyrekcję szkoły i wychowawcę klasy.
4. Poinformowanie o zdarzeniu Policji.
5. Poinformowanie o zdarzeniu rodziców.
6. Interwencja wychowawcy:
 - wpis do zeszytu uwag klasy
 - rozmowa wychowawcy z uczniami – ustalenie powodu bójki;
 - wysłuchanie wszystkich osób biorących udział w bójce, a także świadków zdarzenia;
 - skierowanie uczestników bójki do pedagoga szkolnego w celu znalezienia przyczyn takich zachowań.
7. Zastosowanie wobec uczniów kary statutowej.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

13. Zastraszanie, wymuszanie, wywieranie presji.

Działania wobec ofiary

1. Rozmowa z ofiarą w celu udzielenia wsparcia.
2. Poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu dyrektora, wychowawcę klasy, pedagoga.
3. Wezwanie rodziców dziecka ofiary w celu nawiązania współpracy.
4. Skierowanie ucznia do pedagoga, psychologa.

Działania wobec sprawcy

1. Rozmowa wychowawcy i pedagoga w celu uświadomienia konsekwencji prawnych, społecznych i psychologicznych czynu.
2. Wezwanie rodziców dziecka sprawcy:
 - poinformowanie ich o zaistniałym fakcie;
 - podjęcie próby nawiązania współpracy;
3. Zastosowanie kar statutowych.
4. Zgłoszenie problemu na Policję.
5. Skierowanie wniosku do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego.

14. Postępowanie w sytuacji używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.

1. Nauczyciel:
 - odbiera telefon lub sprzęt i przekazuje go do zdeponowania pedagogowi lub dyrektorowi (po uprzednim jego wyłączeniu),
 - powiadamia wychowawcę oraz rodziców/opiekunów o zdarzeniu,
 - wpisuje uwagę do zeszytu uwag.
2. Po odbiór telefonu zgłaszają się rodzice/prawni opiekunowie ucznia, podpisują oświadczenie o odbiorze sprzętu. Zostają oni zapoznani z sytuacją i pouczeni o konsekwencjach niewłaściwego korzystania przez ucznia z urządzeń elektronicznych.
3. W przypadku kiedy uczeń odmawia oddania telefonu lub innego urządzenia nauczyciel przekazuje informacje wychowawcy i dyrektorowi szkoły. Wychowawca udziela uczniowi nagany wychowawcy klasy i zawiadamia o tym fakcie rodziców (opiekunów prawnych).
4. W sytuacji, gdy istnieje podejrzenie o posiadaniu niestosownego nagrania lub zdjęcia, nauczyciel lub wychowawca informuje dyrektora.

SZKOLNY SYSTEM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

GIMNAZJUM NR 5 W ELBLĄGU

15. Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczennica jest w ciąży nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Wychowawca lub pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców i przeprowadza rozmowę z uczennicą oraz jej rodzicami.
3. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami oraz wychowawcą ustalają sposób i termin realizacji obowiązku szkolnego przez uczennicę.
4. Pedagog szkolny wskazuje rodzicom możliwości skorzystania przez uczennicę i ich samych z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią.
5. Dyrektor zobowiązuje wychowawcę i pielęgniarkę szkolną do opieki nad uczennicą w trakcie pobytu w szkole.
6. W sytuacji, gdy uczennica nie ukończyła 15 roku życia Dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia sąd rodzinny lub policję.

16. Postępowanie w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia ucznia na terenie szkoły (w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia).

1. Nauczyciel, który jest świadkiem wydarzenia przeprowadza ucznia w ustronne miejsce, zapewniając mu bezpieczeństwo, nie pozostawia ucznia samego.
2. Nauczyciel wzywa pomoc (pogotowie, policję) – ratowanie życia i zdrowia dziecka lub uzyskanie oceny stanu zdrowia psychicznego.
3. Nauczyciel zawiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę i pedagoga.
4. Nauczyciel powiadamia rodziców, opiekunów prawnych dziecka o zaistniałej sytuacji lub zagrożeniu.
5. Zespół interwencji kryzysowej w składzie dyrektor, pedagog, psycholog, wychowawca:
 - zebranie informacje o okolicznościach zdarzenia,
 - zaplanowanie dalszych działań mających na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia,
 - przekazanie rodzicom informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły lub poza nią
 - ustalenie z rodzicami zasad współpracy i kontaktów.
6. Złożenie wniosku do Sądu.
7. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa o zaistniałej sytuacji dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę, a pedagog szkolny, psycholog oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.
8. Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę (w tym poradnia psychologiczno-pedagogiczna).